

4

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

KAMOLIDDIN BEHZOD NOMIDAGI
MILLIY RASSOMLIK VA DIZAYN INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
Kamoliddin Behzod nomidagi
Milliy rassomlik va dizayn
instituti rektori
O.R. Salixov

2025-yil "___" ___
Ro'yxatga olindi. № 5K-1.09
2025-yil "29" 08

DIZAYN-LOYIHALASH
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohalari:	200 000	– San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohalari:	210 000	– San'at
	110 000	– Ta'lim
Ta'lim yo'nalishlari:	60210400	– Dizayn (libos va gazlamalar)

TOSHKENT – 2025

Fan/modul kodi: DL 1850		O'quv yili: 2025-2026	Semestr: 7-8	Kreditlar: 16
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili: O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari: 8/8
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Dizayn-loyihalash	240	240	480

I.Fanning mazmuni

1. O'quv fani o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

Fanni o'qitishdan maqsad: Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda “Dizayn-loyihalash” fanining asoslariga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat. Ushbu kurs talabalarda ijodiy fikrlash, fantaziya, did mukammaligi va ijodiy salohiyatini rivojlantiradi, hamda kiyimlarni ishlab chiqarishda badiiy loyihalash jarayonida dizayner ijodiga kerak bo'lgan professional bilim va ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Fanning vazifalari: Iste'molchilarning kiyimga bo'lgan talablarini qondirish yo'lidagi dizaynerlar oldidagi masalalarni yechish; kiyim loyihalashtirishning progressiv usullarini o'rganish, hamda kiyimni loyihalash jarayonini tashkil etish va yo'lga qo'yishni mukammallashtirish yo'nalishlarini o'rganish; turli vazifalarga mo'ljallangan va har xil kiyim turlarining loyihalarini yaratish, badiiy bezash sohasidagi ilmiy yo'nalishlarni o'rganish va ularning tahlil qilishdan iborat.

“Dizayn-loyihalash” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida *talaba:*

- badiiy loyihalash sohasidagi tarixiy tajribalar;
- zamonaviy moda yo'nalishi tendensiyalari *haqida tasavvurga ega bo'lishi;*
- libos dizayn va gazlamalarni badiiy loyihalashning zamonaviy vosita va usullarini;
- ijod qilishning turli usullarini;
- berilgan materialda loyihani bajarish *ko'nikmalariga ega bo'lishi;*
- ma'lum mavzudagi yoki buyurtma asosidagi ijodiy loyihani bajarish va uni asoslash *malakalariga ega bo'lishi kerak.*

II. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlar)

Fanga kirish.

"Dizayn-loyihalash" fani dizayn yo'nalishidagi mutaxassislik fanaridan asosiysi bo'lib, zamonaviy kiyimni loyihalash va badiiy bezash, ijodiy-badiiy loyihalashda ijodiy uslublardan foydalanishni, tassavuran-fikran boglanish (assosiasiyalash) va ijodiy fikrlash asoslarini qo'llashni o'rgatuvchi fan sifatida dolzarbdir. Rassom-dizaynning uziga xos ijodiy faoliyatidagi kasbiy mahorat sirlari hamda dizayn sohasidagi zamonaviy talablardan kelib chiqib nazariy bilimlarni amaliyotga tadbqiq etish, ijodiy loyihani ro'yobga chiqarish kabilarni o'rgatgani uchun mazkur fan oliy kasbiy ta'limda muhim o'rin egallaydi.

1-mavzu. Brend "DNK" sini o'rganish.* Pret-a-porte yo'nalishida (sanoat ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan) libos modellarini dizayn-loyihagini ishlab chiqish. Pret-a-porte yo'nalishida mavjud xalqaro yoki mahalliy brendlarni o'rganish. Loyiha uchun brend tanlash.

"Pret-a-porter" (faranga talaffuzda "pret-a-porte" - tayyor ko'ylak industriyasi, tayyor ko'ylak ishlab chiqarish sanoati manosida) – kiyim korxonasi va fabrikalarda tayyorlanishi natijasida XX asrda paydo bo'lgan tayyor kiyimlar ishlab chiqaruvchi sanoatiga tegishli bo'lgan kiyimlar sinfi. Bu turkumga mansub kiyimlar nusxalari soni, sifati va narxlarida yana bir necha sinflarga bo'linadi.

2-mavzu. Tanlangan brend doirasida tadqiqot olib borish. Liboslarni loyihalash uchun dastlabki ma'lumotlarni to'plash. Tadqiqot doirasida ma'lum bir brend tanlash va u haqida ma'lumotlar to'plash.

3-mavzu. Brend "DNK" sini tahlil qilish, kelib chiqish tarixi, brend qadriyati, liboslardagi estetik xususiyatlari, rangi, shaklini o'rganish.

Tahlil natijalarini asoslash va konsepsiyani ishlab chiqish. Tanlangan brend "DNK" sini tahlil qilish orqali brend yaralishiga doir ma'lumotlar yig'ish, brend qadriyati haqida izlanish, to'plamdagi liboslarning shakl xususiyatlari va rang gammasini tahlil qilish. Tahlil natijalarini asosida konsepsiyani ishlab chiqish.

Tanlangan konsepsiya asosida qoralama va rangli eskizlar ustida ishlash.

4-mavzu. Tanlangan konsepsiya asosida mudbord shakllantirish. Dastlabki qoralama eskizlar ustida ishlash. Liboslar olleksiyasi uchun konsepsiya asosida mudbord yaratish.

5-mavzu. Liboslar to'plami uchun faktura va teksturasi ustida ishlash. (Mato, ip, to'qima va boshqa materiallar asosida kichik o'lchamlarda izlanmalar olib borish.) Liboslar to'plami uchun faktura va teksturasi ustida izlanmalar olib borish.

6-mavzu. Loyihadagi liboslar shakli ustida tadqiqot olib borish. Brend "DNK" si formulasini yaratish. Liboslarni loyihalash uchun shakl izlanmalarini olib borish.

7-mavzu. Kolleksiyadagi libos modellari namunasini tikish. 1- model. Kolleksiya uchun tanlangan 1- model namunasini tayyorlash.

8-mavzu. Kolleksiyadagi libos modellari namunasini tikish. 2- model. Kolleksiya uchun tanlangan 2- model namunasini tayyorlash.

9-mavzu. Kolleksiyadagi libos modellari namunasini tikish. 3- model. Kolleksiya uchun tanlangan 2- model namunasini tayyorlash.

10-mavzu. Kolleksiyadagi kiyim modellarining badiiy bezagi, aksessuarlari ustida ishlash. To'plamdagi liboslarning to'ldiruvchi aksessuarlari va ularning badiiy bezaklarini ishlash.

11. Loyiha doirasida bajarilgan barcha izlanmalar asosida portfolio shakllantirish. Loyihani yakunlash. Loyiha jarayoni davomida izlangan ma'lumotlarni umumlashtirish va portfolio shakliga keltirish.

12-mavzu. Berilgan mavzu asosida libos modellarining dizayn-loyahasini ishlab chiqish. Berilgan mavzu asosida libos modellari kolleksiyasi loyahasining tadqiqot qismi (ilhom manbai) ustida ishlash. Loyihalash uchun dastlabki ma'lumotlarni yig'ish.

13-mavzu. Berilgan mavzu asosida libos modellari kolleksiyasini yaratish uchun zamonaviy moda yo'nalishini o'rganish va tahlil qilish. Tanlangan kiyim assortimenti uchun 2024-2025 yil uchun zamonaviy moda yo'nalishi tahlil qilish. Tahlil natijalarini asoslash orqali libos loyihasi konsepsiyani ishlab chiqish.

14-mavzu. Berilgan mavzu asosida libos modellari kolleksiyasi loyahasining badiiy-konstruktorlik qismi: Konsepsiya asosida kolleksiya modellari eskizlarini yaratish. Eskiz-loyihani ishlab chiqish va uni asoslash. Loyiha ob'ekti uchun materiallarni konfeksiyalash.

15-mavzu. Tahlil natijalarini asoslash va konsepsiyani ishlab chiqish. Konsepsiya asosida Kolleksiya modellari eskizlarini yaratish. Tanlangan konsepsiya asosida qoralama va rangdagi eskizlarini yaratish.

16-mavzu. Tanlangan modellar uchun asos konstruksiya qurish. Tanlangan 1,2,3-modellarni asos konstruksiyalarini qurish.

17-mavzu. Tanlangan modellar eskizi asosida asos konstruksiyani modellashtirish. Tanlangan 1,2,3-modellarni asos konstruksiyalarini modellashtirish.

18-mavzu. Taklif etilayotgan 1,2,3-kiyim modeli namunasini bichish va tikish. Tanlangan mavzu asosida libos modellari kolleksiyasi loyahasining 1,2,3-modelini bichish va tikish.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Brend "DNK" sini o'rganish.* Pret-a-porte yo'nalishida (san'at ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan) libos modellarini dizayn-loyihasini ishlab chiqish.

1. Pret-a-porte yo'nalishida mavjud xalqaro yoki mahalliy brendlarni o'rganish. Loyiha uchun brend tanlash.
2. Tanlangan brend doirasida tadqiqot olib borish. Liboslarni loyihalash uchun dastlabki ma'lumotlarni to'plash.
3. Brend "DNK" sini tahlil qilish, kelib chiqish tarixi, brend qadriyati, liboslardagi estetik xususiyatlari, rangi, shaklini o'rganish. Tahlil natijalarini asoslash va konsepsiyani ishlab chiqish.
4. Tanlangan konsepsiya asosida mudbord shakllantirish. Dastlabki qoralama eskizlar ustida ishlash.
5. Liboslar to'plami uchun faktura va teksturasi ustida ishlash. (Mato, ip, to'qima va boshqa materiallar asosida kichik o'lchamlarda izlanmalar olib borish.)
6. Loyihadagi liboslar shakli ustida tadqiqot olib borish. Brend "DNK" si formulasini yaratish.
7. Loyiha jarayonidan fotolavhalar yig'ish. (work in progress)
8. Libos modellari eskizlarini rangdagi yechimi ustida ishlash.
9. Kolleksiya uchun taklif etilayotgan modellarga material tanlash va uni asoslash.
10. Kolleksiyadagi libos modellari namunasini tikish. 1- model.
11. Kolleksiyadagi libos modellari namunasini tikish. 2- model.
12. Kolleksiyadagi libos modellari namunasini tikish. 3- model.
13. Kolleksiyadagi kiyim modellarining badiiy bezagi, aksessuarlari ustida ishlash.
14. Kolleksiyaning fotosessiyasi ustida ishlash.
15. Loyiha doirasida bajarilgan barcha izlanmalar asosida portfolio shakllantirish. Loyihani yakunlash.

**HSE Universiteti dasturi asosida ishlab chiqildi. (Jahon reytingida TOP 153 o'ringda Rossiya)*

Berilgan mavzu asosida libos modellarining dizayn-loyihasini ishlab chiqish.

1. Berilgan mavzu asosida libos modellari Kolleksiyasi loyihasining tadqiqot qismi (ilhom manbai) ustida ishlash. Loyihalash uchun

dastlabki ma'lumotlarni yig'ish.

2. Berilgan mavzu asosida libos modellari Kolleksiyasini yaratish uchun zamonaviy moda yo'nalishini o'rganish va tahlil qilish.
3. Berilgan mavzu asosida libos modellari kolleksiyasi loyihasining badiiy-konstruktorlik qismi ustida ishlash.
4. Tahlil natijalarini asoslash va konsepsiyani ishlab chiqish. Konsepsiya asosida Kolleksiya modellari eskizlarini yaratish.
5. Libos modellari eskizlarini rangdagi yechimi ustida ishlash.
6. Kolleksiya uchun taklif etilayotgan modellarga material tanlash va uni asoslash.
7. Tanlangan modellar uchun asos konstruktsiya qurish.
8. Tanlangan modellar eskizi asosida asos konstruktsiyani modellashtirish.
9. Modellarning asosiy va yordamchi andozalarini tayyorlash.
10. Taklif etilayotgan 1-kiyim modeli namunasini bichish.
11. Taklif etilayotgan 1-kiyim modeli namunasini tikish.
12. Taklif etilayotgan 2-kiyim modeli namunasini bichish.
13. Taklif etilayotgan 2-kiyim modeli namunasini tikish.
14. Taklif etilayotgan 3-kiyim modeli namunasini bichish.
15. Taklif etilayotgan 3-kiyim modeli namunasini tikish.
Kolleksiyaning fotosessiyasi ustida ishlash.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar:

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

7-semestr

1. Sanoat ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan libos modellari kolleksiyasi loyihasining tadqiqot va eskiz qismi ustida ishlash.
2. Tanlangan kiyim assortimenti uchun zamonaviy moda yo'nalishi tahlili. Tahlil natijalarini asoslash va konsepsiyani ishlab chiqish.
3. Loyihalana yotgan liboslarning qoralama eskizlari ustida ishlash.
4. Liboslarning rangli eskizlari ustida ishlash. Loyiha ob'ekti uchun materiallarni konfeksiyalash.
5. Tanlangan modellar uchun asos konstruktsiya qurish.
6. Tanlangan modellar eskizi asosida asos konstruktsiyani modellashtirish.

7. Tanlangan modellar eskizi asosida asos konstruksiyani modellashtirish.
 8. Modellarining asosiy va yordamchi andozalarini tayyorlash.
 9. Sanoat ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan libos modellari namunalarini yaratish.
 - 10.1-kiyim modeli namunasini tayyorlash.
 - 11.1-kiyim modeli namunasini tayyorlash.
 - 12.2-kiyim modeli namunasini tayyorlash.
 - 13.2-kiyim modeli namunasini tayyorlash.
 - 14.3-kiyim modeli namunasini tayyorlash.
 - 15.3-kiyim modeli namunasini tayyorlash.
 16. Berilgan mavzu asosida libos modellari kolleksiyasi loyihasining tadqiqot qismi (ilhom manbai) ustida ishlash. Loyihalash uchun dastlabki ma'lumotlarni yig'ish.
 17. Bozor, do'kon – savdo rastalari bo'yicha tadqiqot o'tkazish. Mavzudan kelib chiqib kiyim assortimentlari bo'yicha modellar sifati, fasoni, matosi, rangi, qacda ishlab chiqarilgani, narxi, xaridorgirli-gini o'rganish.
 18. Iste'molchi talablarini o'rganish. So'rovnomalar (anketa, sos.opros) tuzish va uni o'tkazish. So'rovnoma natijalarini tahlil qilish. Tahlil natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash.
 19. O'rganilgan tahliliy ma'lumotlar, ijodiy manbalar asosida tanlangan mavzu doirasida yaratiladigan kolleksiyaning konsept-panelini yaratish.
 20. Tanlangan mavzu asosida libos modellari kolleksiyasi loyihasining badiiy-konstruktorlik qismi ustida ishlash.
 21. Eskiz-loyihani ishlab chiqish va uni asoslash. Loyiha obekti uchun materiallarni konfeksiyalash.
 22. Yig'ilgan barcha ma'lumotlar va eskizlarni sketchbookda jamlash.
 23. Tanlangan modellar uchun asos konstruksiya qurish.
 24. Tanlangan modellar eskizi asosida asos konstruksiyani modellashtirish.
 25. Tanlangan modellar eskizi asosida asos konstruksiyani modellashtirish.
 26. Tanlangan modellar uchun asos konstruksiya qurish.
 27. Berilgan mavzu asosida libos modellari namunalarini yaratish.
 28. Taklif etilayotgan 1-kiyim modelini original materialda bajarish.
 29. Taklif etilayotgan 2-kiyim modelini original materialda bajarish.
 30. Taklif etilayotgan 3-kiyim modelini original materialda bajarish.
- Fan bo'yicha kurs ishi. O'quv rejasida kurs ishi kuzda tutilmagan.*

3. **V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**

	<p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • badiiy loyihalash sohasidagi tarixiy tajribalar; • zamonaviy moda yo'nalishi tendensiyalarini; • libos dizayn va gazlamalarni badiiy loyihalashning zamonaviy vosita va usullarini ; • ijod qilishning turli usullarini; • turli ijodiy manbalardan foydalanish; • libos dizaynini yaratish; • berilgan materialda loyihani bajarish ko'nikmalariga ega bo'lishi; • ma'lum mavzudagi yoki buyurtma asosidagi ijodiy loyihani bajarish va uni asoslashni.
4	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interfaol keys-stadilar; • amaliy mashg'ulot - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish oraliq nazorat shaklida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha amaliy vazifalarni topshirish.</p>
	<p>7. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ataxanova F.Z. "Dizayn-loyihalash", OOUy talabalari uchun o'quv qo'llanma. - Toshkent : Fan va texnologiya, 2018. - 368 b. 2. Komilova X. X., Vohidova U. A. "Loyihalash", OOUy uchun o'quv qo'llanma. - Toshkent : Fan va texnologiya, 2017. - 188 b. 3. Fashion Design (Portfolio (Laurence King)): Sue Jenkyn Jones: 272 pages; Publisher: Laurence King Publishing; 3 edition (24 Mar. 2011). 4. Бердник Т.О., Неклюдова Т.П. "Дизайн костюма", Ростов -на -Дону Феникс 2000 г.481 стр. 5. Торебаев Б.П., Ж.У.Мырхальков "Орнаментальная композиция в дизайне швейных изделий" уч. пособие. Издательский центр ЮКГУ им.М.Ауезова, г.Шымкент.-134 стр.

24.10.23
 6

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.

2. Садиқова Н. “Ўзбек миллий кийимлари”, ўқув кўлланма, Тошкент: G'афур G'улом номидаги НМИУ, 2006 й.-191 б.

3. “An introduction to Silk Painting”. Caroline Earl, “D&S Books Ltd”, 2002.

4. Гусейнов Г.М., Ермилова В.В., Ермилова Д.Ю., Ляхова Н.Б., Финашина Е.М. “Композиция костюма”, учеб. пособие. – М. Издательский центр «Академия», 2003 г. – 432 с.

5. “Fashion Design. Drawing Course”. Caroline Tatham, Julian Seaman, “Barron's Educational Series”, 2003

6. “Field guide: How to be a fashion Designer”. Marcarena San Martin. Copyright ©, 2009, by Mao-Mao publications. First published in 2009 in the United States of America by Rockport Publishers, a member of Quayside Publishing Group.

7. Рахматуллаева Д., Ходжаева У., Атаханова Ф. “Либос тарихи”, дарслик, Тошкент: “Сано-стандарт” нашриёти, 2015 й.-336 б.

8. Проектирование костюма : учеб. пособие / Л. М. Тухбатуллина, Л. А. Сафина, В. В. Хамматова. - Ростов н/Д : Феникс, 2007. - 284 с.

9. Пармон Ф.М. “Композиция костюма”, учеб. – М.: Легпробытгиздат, 1997 г. – 318 с.

10. Петушкова Г.И. “Проектирование костюма”, учеб. – М.: Издательский центр «Академия», 2004 г. – 416 с.

11. Бердник Т.О., Неклюдова Т.П. “Дизайн костюма”, учеб. пособие. Ростов-на-Дону. Феникс, 2000 г.-265 с.

12. Захарова И.В. и др. “Традиционная одежда народов Средней Азии и Казахстана”, учеб. пособие. Москва: “Наука”, 1989 г.-240 с.

13. Мерцалова М.Н. “Костюм разных времен и народов”, учеб: В 4 т. Т.2. – М.: Академия Моды, СПб.: Чарт Пилот, 2001. – 432 с.

14. Ефимова Л.В, Л.В. Ефимова, Т.В. Алешина, С.Ю. Самонин. “Костюм в России XV-XX в”, учеб. – М.: Арт-Родник, 2000г. – 231 с.: ил.

15. Данилова О.Н. “Костюм народов Зарубежной Азии”, учеб. пособие. – Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2004 г. – 176 с.

Интернет сайтлари

	<ol style="list-style-type: none"> 1. www. Ziyonet. uz 2. www. edu. Uz 3. www.sarafan.ru 4. www.ocinka.ru 5. www.textile-press. ru 6. www.textilegroup.ru
7	<p>Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2025 yil ____ avgustdagi № ____ sonli qarori bilan tasdiqlangan.</p>
8	<p>Fan/modul uchun ma'sullar: Z.S.Umarova – MRDI, “Libos dizayni” kafedrası o‘qituvchisi.</p>
9	<p>Taqrizchilar: U.S.Raxmatullayeva - TTESI, “Moda va dizayn” kafedrası professori. f.f.n. (turdosh OTM) R.SH.Gaysina - MRDI,“Libos dizayni” kafedrası dotsenti.</p>